

Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi (FÜHAD)
Cilt: 10, Sayı: 19, Mart 2023, s. 77-97, ISSN: 2148-2527

Journal of Harput Studies, Vol. 10, Issue 19, March 2023, pp. 77-97

Araştırma Makalesi/Research Article

GİRİŞİMCİLERİN BANKA KREDİLERİNE BAKIŞ AÇISININ İNCELENMESİ: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ*

*A Review of Entrepreneurs' Perspectives on Bank Loans: A Case of
Elazığ*

İbrahim Hulusi YILDIRIM¹

Özcan DEMİR²

Geliş/Received: 10.10.2022

Kabul/Accepted: 20.10.2022

Öz

Bu çalışmada girişimcilerin ekonomik faaliyetlerde ihtiyaç duydukları kredi teminlerinin karşılanması, üretim, ticaret ve bankacılık ilişkisinin ne düzeyde olduğunu belirli bir örneklem üzerinden analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada Elazığ il sınırları içerisinde faaliyet gösteren 320 işletmenin banka kredileri hakkında görüşleri alınmış, kredi kullanımlarının ne sıklıkta ve miktarda yapıldığı ve kredi kullanımına yaklaşımları incelenmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmada katılımcılara 36 soru yöneltilmiş girişimcilerin banka kredilerine karşı beklenti ve tepkileri analiz edilmiştir. Çalışmada toplanmış olan veriler lisanslı SPSS 22.0 paket programında analiz edilmiştir. Çalışmada, betimleyici istatistikler, güvenilirlik analizi, t- Testi ve tek yönlü varyans analiz teknikleri (ANOVA kullanılmıştır. Analizler sonucunda girişimcilerin finansman sorunu olup olmaması ve olması durumunda veya faaliyet alanlarına yönelik banka kredi türüne duyulan ihtiyaçlardaki farklılıklar yine bu kredileri kullanabilip kullanamam durumuna, kredi kullanımı durumunda sıkıntı yaşama ve kullanılan kredilerin faiz oranlarına göre girişimcilerin algı ve beklentilerinde anlamı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Girişimci, Girişimci Kredileri, Banka, Banka Kredileri, Girişimcilik Türleri*

* Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

¹ Kobi ve Ticari Portföy Yöneticisi, AnadoluBank, ibrahim.hulusi.yildirim@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8090-3108

² Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, İ.İ.B.F, İşletme Bölümü, odemir@firat.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-9382-6781

Abstract

In this study, it is aimed to meet the credit supply that entrepreneurs need in economic activities and to analyze the level of production, trade and banking relations through a specific sample. In our study titled "An Analysis of Entrepreneurs' Perspectives on Bank Loans: The Case of Elazig Province", the opinions of 320 businesses operating within the provincial borders of Elazig about bank loans were taken, the frequency and amount of loan use and their approach to loan use were tried to be examined. In the study, 36 questions were asked to the participants and it was aimed to analyze the expectations and reactions of the entrepreneurs against bank loans. The data collected in the study were analyzed in the licensed SPSS 22.0 package program. In the study, descriptive statistics, reliability analysis, t-Test and one-way analysis of variance techniques (ANOVA) were used. As a result of the analyzes, it has been observed that there are significant differences in the perceptions and expectations of the entrepreneurs according to whether or not the entrepreneurs have a financing problem or not, or the differences in the needs of the bank loan type for their field of activity, whether or not I can use these loans, experiencing difficulties in the use of loans and the interest rates of the loans used.

Keywords: Entrepreneur, Entrepreneur Loans, Bank, Bank Credits, Types of Entrepreneurship

Giriş

Sanayi İnkılabı ile birlikte ortaya çıkan endüstri toplumunun zamanla yerini bilgi toplumuna terk etmesiyle girişimciliğin giderek önem kazandığı daha da net bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal gelişme ve iktisadi ilerlemenin mühim bileşenlerinden bir tanesi de iktisadi kalkınmadır. Başarılı girişimciler toplumun istihdam imkanlarını geliştirmekte aynı zamanda dünyada sahip olacağı konumun belirlenmesinde de etkili olmaktadır. Girişimciler halkın gereksinimlerinden hareketle bu gereksinimlerin giderilmesi için gereken girdileri sağlayıp yatırıma dönüştürmektedirler. Yine bununla alakalı olarak istihdamın ve gelir seviyesinin yükselmesiyle beraber toplumun refahı da yükselmektedir. Kısacası girişimcilik ülkelerin ekonomilerinin canlanması, istihdam imkanlarının ve refah düzeyinin artması için üzerinde durulması gerekli son derece mühim bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Dilek vd. 2018: 2). Girişimci insanlar değişimin öncüsü olarak bilinmektedirler. Bu bağlamda girişimcilerin girişimcilik etkinliklerini yüklenen bir idareci konumunda olduklarını söyleyebiliriz.

Girişimcilik bir memleketin iktisadi yapısı için oldukça mühim bir kavram şeklinde karşımızda durmaktadır. Girişimcilik ve girişimcilik teorileri, girişimcilik destekleri şimdiye dek pek çok araştırmacının incelediği konular olmuştur (Top vd. 2012: 934-935) Tarihi süreçte hakkında türlü tanımlar yapılmış olan girişimciliğin çeşitli özelliklerine akademisyenler

tarafından değinildiğini görmekteyiz. Girişimcilerin karşı karşıya kaldığı pek çok problem vardır. Ancak en önemli sorunlarından birinin likidite sorunu olduğu söylenebilir (Er vd. 2015: 32-33).

Girişimciler hayal güçleri yüksek insanlardır. Girişimciler örneğin işletme için gerekli malzemeleri temin etmeyi, kazancını temin edecek düzeyde işletmesindeki faaliyetlerini devam ettirmeyi, başarıya kavuşmayı, yenilikler yapmayı ve ihracatta bulunmayı isterler. Bütün bu istekleri başarmak için az sayıdaki belli bir girişimci gereken düzeyde sermayeye sahipken öte yandan pek çoğunun yeterli sermayesi bulunmamaktadır. Bu hâlde işe girişimcilerin faydalanabileceği çeşitli destek mekanizmaları girmektedir. Söz konusu destekleri kamu kurumları veya özel kurumlar, bazen de gerçek bir kişi vermektedir. Girişimci desteği sağlayanlar bazen verdikleri desteğin geri ödenmesini istemekteyken, bazen de geri ödenmesini istememekte girişimcilere hibe etmektedirler.

Girişimci destekleri pek çok farklı konuda verilebilmektedir (İnce, 2019: 824-826). Mesleki eğitim, kurulma aşamasındaki giderler, personele ödenecek ücretler, AR-GE çalışmaları, yenilik, uluslararası düzeyi yakalama gibi pek çok konuda girişimci destekleri bulunmaktadır. Para sorununu asgari düzeye indirerek, bilgi ve deneyimini artırmanın, girişimcilerin işletmelerinin gelişimine çok büyük katkısı olmaktadır.

Girişimcilerin ekonomik katkılarının ve yarattıkları katma değerlerin, istihdama katkılarının, ihracata katkılarının, döviz sağlayıcı faaliyetlerde bulunmalarının öneminin anlaşılmasıyla devlet öncülüğünde girişimciliği ekonomik, lojistik ve eğitim desteği gibi farklı alanlarda destek sağlayacak kurum ve kuruluşlar oluşturulmuştur. Devlet kendi kurumlarıyla girişimcilere destek sağladığı gibi özel bankaları teşvik ederek girişimcilere finansman desteğinde bulunmalarını sağlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda kurulan kurumlar ve özel bankaların sağladıkları banka kredileri incelendiğinde bu işletmelerin ülkelerin ekonomik yapısı içerisinde buldukları yerlerin önemi görülmektedir.

Bu çalışmada girişimcilerin hangi alanlarda ihtiyaç duydukları destekleri nasıl sağladıkları araştırılmıştır. Girişimcilerin finansman ihtiyaçlarını karşılamak için başvurabilecekleri kurumlar ve kredi desteği sağlayan kurum ve kuruluşların, kredi kullandırma şartları ve kredi kullandırma aşamaları incelenmiştir. Ayrıca, çalışmada kredi almak isteyen girişimcilerin izlemesi gereken yollar, kredi kullanma aşamaları, kredi kullanan girişimcilerin kredi sürecindeki beklenti ve tepkileri incelenmiştir.

1. Bankacılığın Tanımı

Bankalar, sermaye ve kredi üzerine her türlü işlemleri gerçekleştiren ve tanzim eden gerçek veya tüzel kişilerin, devletin ve işletmelerin söz konusu alanlardaki bütün gereksinimlerini gidermek amacıyla faaliyet gösteren iktisadi kuruluşlar olarak tanımlanabilir (Kutlu, 2018: 3).

Bankalar, insanların belirli bir zaman diliminde harcamadıkları paraları belirli bir bedel karşılığında kabul ederler ve bunları ihtiyacı olan gerçek veya tüzel kişilere tekrar belli bir bedel karşılığında ödünç vermektedirler. Bankaların amacı zamanla çeşitlenmiş ve bankalar belirtilen bu kuruluş amacının yanı sıra başka görevler de üstlenmişlerdir. Bunlar; ödemelerde aracılık etmek, para nakli, senet ve çek tahsili, yatırım işlemlerini gerçekleştirmek şeklinde tanımlanabilir

Banka ile ilgili diğer bir tanımlama ise; banka, para, kredi ve sermaye konularıyla alakalı her türlü işlemi gerçekleştiren, tanzim eden, özel veya kamusal kişilerle firmaların bu alanla ilgili her tür gereksinimlerini giderme etkinliğinde bulunan bir iktisadi birimdir (Kaya, 2013: 44).

2. Kredi ve Banka Kredi Kavramı

Antik Latince kökenden gelen “credere” kelimesinden türeyen kredi sözcüğü; emanet etme, inanma, güvenme manalarına gelmektedir. Zaman içerisinde kelime her ne kadar farklılaşsa da terimin manasının orijinal manasına yakın kalmaya devam ettiği görülmektedir. Kredi veren veya kredi alan üzerinde anlaşmaya varılan şartlara uymak koşuluyla borçlunun borcunu faizi ile birlikte geri ödeyeceği inancına bağlı olarak verilen kredi miktarında artırım yapabilmektedir. Bu bağlamda kredi sağlayanın güveninin iki ana ilkeye dayandığını görmekteyiz: borçlunun borcunu tamamen geri ödeme noktasında istekli olduğu ve öyle kalmaya devam edeceği; borçlunun ekonomik durumunun borcun tümünü ödemeye yetecek kapasitede olduğu ve bu hâlin devam edeceği (Golin ve Delhaise, 2013: 1).

Krediye dair diğer bir tanımlama ise belirli bir parasal büyüklüğün belirli bir süre için hukuken tanımlanmış bir başka kişinin emrine verilmesi veya lehine bir hizmet garantisi verilmesidir (Ünal, 1995: 2). Bankacılık sistemi bakımından daha geniş başka bir tanımlamaysa bankaların yaptıkları incelemeler neticesinde gerçek veya tüzel fark etmeksizin uygun buldukları kişilere kanunların ve izledikleri politikaların müsaade ettiği izin oranda teminatlı veya teminatsız nakit para, kefalet veya teminat vermek şeklinde tanımlanmış limitler şeklinde yapılabilir (Parasız, 2000: 199).

Krediler kaynakları bakımından ise üç başlık altında toplanabilirler. Bunlar; banka kaynaklı kredi, dış kaynaklı kredi ve reeskont kaynaklı kredilerdir. Kaynağı, bankanın direkt borçlu olarak sağladığı ve kullanılması hususunda hiçbir şart bulunmayan mevduat, sendikasyon kredisi gibi fonlardan oluşan krediler “banka kaynaklı kredi” şeklinde tanımlanmaktadır. Buna karşın bankanın, farklı bir kredi kuruluşundan belirli bir alanda bulunan kişi veya kuruluşa kullandırmak şartıyla sağlanan ve kredi riskinin bankaya ait olduğu fonların kaynağını oluşturduğu krediler ise “dış kaynaklı kredi” şeklinde isimlendirilmektedir. Bazı hâllerde kredi riski bankaya ait olmamakta banka yalnızca kullandırmaya aracılık etmektedir. Bankaların, müşterilerinden aldıkları kısa ya da orta vadeli senetleri TCMB’ye iskonto ettirerek sağlamış oldukları fonlar karşılığı verdikleri krediler ise “reeskont kaynaklı kredi” olarak adlandırılmaktadırlar (Delikanlı, 2010: 13).

3. Banka Kredilerinin Önemi ve Girişimcilik Politikalarındaki Yeri

Bankaların mali ajanlık görevleriyle kişilere çekilen fonlar ödünç olarak verilebilir fon arz ve talebini artırmakta ve bu fonların kazançlı alanlarda kullanılmasıyla milli gelir ve istihdam oranı yükselmektedir. Buna ek olarak bankaların gelişmesi; para politikasının etkinliğinin artması, küreselleşme ve dış iktisadi ilişkiler bakımından da oldukça mühimdir. Bilhassa gelişmekte olan memleketlerde bankalar haricindeki finansal araçların ve sermaye piyasalarının geriliğinin, bankacıların değerini daha da fazla artırdığını söylemek gerek (Arslan ve Yapraklı, 2008: 89).

Yukarıda da değinildiği üzere Türkiye’de bankalar dışında finansal sistem gelişmemiş olduğundan finansal yapı deyim yerindeyse tamamıyla bankalardan müteşekkildir. Türkiye’de yaşanan krizler finansal istikrarın önemini gözler önüne sermektedir. Merkez Bankası’nın fiyat istikrarının yanında ayrıyeten finansal istikrara yönelik politikaları da uygulamaya koymasını sağlamıştır. Ekonomide uygulanacak olacak para politikasının etkinliğinin ve bankalar üzerindeki tesirlerinin bilinmesi de finansal istikrar bakımından çok mühim bir hâle gelmiştir (Sözer, 2012: 1).

Son yıllarda gerçek kişilerce de çokça kullanılmakta olan kredilerin ve kredi kartlarının, finansal sektör risklerini tabana yaymak suretiyle riskleri azalttığını söylemek gerekmektedir. Buna ek olarak piyasada mevcut olan kayıt dışı etkinliklerin azaltılmasını ve böylelikle vergi gelirlerinin artışı sağlamaktadır. Fakat tüm bunlarla birlikte girişimci kredilerinin ve kredi kartlarının olumlu yönlerine ek olarak birtakım olumsuz tesirlerinin olduğunu da söylemek gerekir (Kılıç, 2018: 19).

Merkez Bankası büyüme, enflasyon ve ödemeler dengesi amaçlarını göz önünde bulundurarak ekonomik ajanlara ve hükümete açılacak olan kredi miktarlarını düzenlemektedir. Merkez Bankasının bankalara kredi tavanı politikası uygulamak suretiyle yaptığı bu ayarlama, tek bir çalışma alanını özendirici ya da engelleyici nitelikte olmayıp bütün sektörlerle tesir etmektedir. Fakat başka bir politika aracı olan selektif kredi kontrolü ise ekonomide öncelikli olarak desteklenmesi gerekli alanlara kredi sunmayı hedeflemektedir (Önder, 2005: 62).

Girişimciler, bankalarca aranan kredi şartlarını sağlayamamaları ve kredi maliyetlerinin yüksekliği yüzünden kredi kullanmada çeşitli güçlükler yaşamaktadırlar (Temizkan ve Alkış, 2013: 73). Bankalar, kredi ilkeleri çerçevesinde girişimcilerin kredi gereksinimlerini değerlendirmekte ve bu şekilde müşterilerinin kredi taleplerine dönüş yapmaktadırlar. Bir bankanın kredi kullandırma noktasında vereceği karara etki eden başlıca hususların kâr ve katlanılan risk olduğunu ifade etmek gerekir. Bankalar etkili bir şekilde kredi incelemesi yapmak suretiyle kendileri için en iyi müşterileri bulmayı ve kredi talepleriyle ilgili olarak en doğru kararı vermeyi amaçlamaktadırlar. Girişimcilerin risk seviyesine göre kullanacakları kredinin miktarının ve fiyatlanmasının da değişiklik gösterebildiğini unutmamak gerekir (Uluyol ve Çam, 2009: 126).

Girişimci kredisi, bankalar tarafından tipik bir ticarî kredi şeklinde algılandığı için girişimcilere kredi verme konusunda çeşitli çekinceler taşımaktadırlar. Bankaların kredi değerlendirme ve derecelendirme sistemleri büyük oranda firmalar için planlandığından, girişimcilerin finansal tablolarının gerçek performanslarını göstermemesi yüzünden girişimciler bu sistemlerde riskli göründüklerinden kredi taleplerine bankalarca olumsuz yanıt verilmektedir.

Bankalar, verecekleri krediler için girişimcilerden teminat istemektedir. Teminat gösterebilen girişimcilerin, gösteremeyen girişimcilerden daha yüksek miktarda ve daha kabul edilebilir şartlarda kredi alabildiği söylenebilir. Teminat, bankalarca kullanılan kredilerin geri ödenmesi noktasında bir yandan sigorta görevi yaparken, aynı zamanda girişimcilerin verilen teminatı geri alabilmek için krediyi sistematik bir şekilde ödeyeceğine dair bir güvence de oluşturmaktadır. Teminat, girişimcilerin kredi almalarını kolaylaştırmakta ve faiz, vade, tutar açısından daha kabul edilebilir şartlarda almalarına imkân vermektedir (Kaban, 2017). Bankalarca girişimcilerden makine, tezgâh, araç ve gereçleri ipotek olarak kabul edilmeyerek, teminat olarak gayrimenkul ipoteği istenmesi, girişimcilerin kredi temini noktasında karşılaştıkları en önemli sorun olarak karşımıza

çıkılmaktadır (Çatalbaş ve Çatalbaş, 2008: 6). Girişimcilerin kazançlarını sermayelerine ekleyememeleri dolayısıyla varlıklarını artıramadıklarında bankalardan kredi alma olanakları da iyice düşmektedir (Çelikkol vd., 2008: 260).

4. Metodoloji

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın temel amacı, Elazığ İlinde çeşitli iş kollarında faaliyet yürüten girişimcilerin banka kredisi almaları için izlemesi gereken yolları, kredi kullanma aşamaları, kredi kullanan girişimcilerin kredi sürecindeki beklenti ve tepkilerini ortaya koymaktır.

Girişimcilik, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin iktisadi kalkınmalarında ve ilerlemelerinde çok önemi olup ekonomiye olan etkisi nedeniyle çeşitli kurumlarca teşvik edilmektedir. Söz konusu bu kurumların başında özel ve kamu bankaları vermiş oldukları krediler gelmektedir. Banka tarafından verilen krediler ile başarılı işletmelerin kurulması hedeflenmektedir. Bu sebeple, girişimcilerin banka kredisi almaları için izlemesi gereken yolları, kredi kullanma aşamaları, kredi kullanan girişimcilerin kredi sürecindeki beklenti ve tepkilerinin ortaya konulması büyük önem taşımaktadır. Bu açıdan, incelenen literatürde Kobilere sağlanan krediler ve kredi kullanma süreçlerine yönelik birçok çalışmaya rastlanmaktadır. Bu çalışmalara karşın girişimcilerin krediler ve kredi kullanma süreçlerine dair araştırma yapılmamış olması çalışmamızı öteki çalışmalardan biraz daha farklı kılmaktadır. Ayrıca bu araştırma, girişimcilerin banka kredisi kullanmalarına ilişkin beklenti ve tepkilerinin ortaya konulması bakımından, Türkiye’de de bu alandaki eksiklikler göz önünde bulundurulduğundan önem teşkil etmektedir.

4.2. Araştırmanın Varsayım ve Sınırlıkları

Elazığ İlinde çeşitli iş kollarında faaliyet gösteren Elazığ Ticaret ve Sanayi Odasına üye 320 girişimci işletmenin banka kredilerine ilişkin görüşlerin gerçekçi bir biçimde tespit edileceği düşünülmektedir. Araştırmada kullanılan analizlerin araştırmaya en uygun analizler olduğu düşünülmektedir. Çalışmada, sadece Elazığ ilinde faaliyet gösteren işletmelerden veri sağlanması nedeniyle elde edilen sonuçlar yalnızca Elazığ ili için genellenebilir.

4.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; Elazığ İlinde çeşitli iş kollarında faaliyet yürüten ve Elazığ Sanayi ve Ticaret Odasına kayıtlı işletmeler oluşturmaktadır. Elazığ Sanayi ve Ticaret Odası 2019-2020 verilerine göre çeşitli iş kolla-

rında faaliyet yürüten 1.635 girişimci işletme olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bu evren üzerinden gerçekleştirilecektir. Araştırmanın amaçlarına en uygun örneklem hacminin belirlenebilmesi için; n, örneklem hacmi; N, evren hacmi; t, güvenilirlik düzeyine ait tablo değeri, p ve q sırasıyla ilgilenilen olayın görülme ve görülmemeye olasılıkları ve d, duyarlılık düzeyi olmak üzere Cochran Formülü kullanılmıştır (Hayran, 2012: 72; Demir vd., 2022: 236):

Örneklem Hacmi

$$n = N \cdot (t^2 \cdot p \cdot q) / (d^2 \cdot (N-1) + (t^2 \cdot p \cdot q))$$

Evren büyüklüğü (N) 1.635 olarak alındığında, Cochran Formülü olarak da bilinen aşağıdaki formüle göre örneklem büyüklüğü (n) 311 olmalıdır. Bu büyüklükteki bir örneklem büyüklüğünün %95 güven düzeyinde evreni temsil gücünün olacağı söylenebilir. Çalışma 320 girişimci işletme üzerinde gerçekleştirilmiştir.

4.4. Araştırmanın Veri Toplama ve Analiz Yöntemi

Çalışmanın verileri anket yoluyla toplanmış olup veriler lisanslı SPSS 22.0 programıyla analiz edilmiştir. Anket soruları hazırlanırken Tosun (2011), Aydoğan (2017), Merneki (2017) ve Kutlu (2018) çalışmalarından yararlanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmakta olup, birinci bölümü girişimcilerin işletmeleri hakkında genel bilgileri içeren 5 demografik sorudan oluşmakta, ikinci bölümü ise, girişimcilerin banka kredileri algıları ile banka kredilerine ilişkin beklentilerini tespit etmeye yönelik ifadelerden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan ölçeklerden girişimcilerin banka kredileri algılarına ilişkin ifadelerin Cronbach's Alfa değeri 0.835, girişimcilerin banka kredilerine ilişkin beklentilerine yönelik ifadelerinin Cronbach's Alfa değeri 0.821'tir. Maddeler, 5'li Likert tipi ile derecelendirilmiştir.

Çalışmada incelenen ölçeklere yönelik ifadelerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit edilmesi amacıyla basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir.

Tablo 1. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Ölçek	N	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Girişimcilerin Banka Kredi Algıları	320	,543	-,279
Girişimcilerin Banka Kredi Beklentileri	320	,100	-,728

Tablo 2'de görüldüğü üzere ifadelerin, Skewness ve Kurtosis (çarpıklık ve basıklık) değerleri -2 ile +2 arasında değer almıştır. Bundan dolayı, ölçeklerin basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılıma yakın bir dağılım

gösterdiği söylenebilir (George ve Mallery, 2010). Bu sonuç doğrultusunda, verilerin analizi için parametrik test yöntemleri tercih edilmiştir. Verilerin analizinde; betimleyici istatistikler, güvenilirlik analizi, t-testi ve Tek yönlü (One way) varyans analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır.

4.5. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amacı test edilmek üzere 14 adet hipotez geliştirilmiştir. Bu hipotezler aşağıda verilmiştir:

H1: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin algıları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H2: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin beklentileri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H3: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin algıları işletme faaliyet türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H4: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin beklentileri işletme faaliyet türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H5: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin algıları finansman sorununa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H6: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin beklentileri finansman sorununa türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H7: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin algıları kredi kullanılması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H8: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin beklentileri kredi kullanılması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H9: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin algıları kredi alma sürecinde sıkıntı yaşama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H10: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin beklentileri kredi alma sürecinde sıkıntı yaşama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H11: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin algıları faiz oranlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H12: Girişimcilerin banka kredisine ilişkin beklentileri faiz oranlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4.6. Güvenirlilik Analizi

Çalışmada, Güvenirlilik analizi için Cronbach's Alfa katsayısı incelenmiştir. Cronbach's Alfa Katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değeren-

dirme ölçütü aşağı yer almaktadır (Kılıç, 2016: 48; Düşükcan vd.,2019: 437):

$0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0,41 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0,61 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek orta güvenilirliktedir.

$0,81 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek güvenilirliktedir.

Çalışmada, girişimcilerin banka kredi algıları ölçeğinin Cronbach Alfa değeri; 0,843 ve girişimcilerin banka kredi beklentileri ölçeğinin Cronbach Alfa değeri; 0,832 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç, ölçeklerin yüksek güvenilirlikte olduğunu göstermektedir.

4.7. Bulgular

4.7.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 2’de katılımcılara ait demografik özellikler yer almaktadır.

Tablo 2. Demografik Özellikler

KATILIMCI PROFİLİ (n=100)		
Cinsiyet	F	%
Kadın	65	20,3
Erkek	255	79,7
Faaliyet Alanı	F	%
Hizmet	52	16,3
Ticaret	127	39,7
Üretim	50	15,6
İnşaat-Taahhüt	91	28,4
İşletmelerin Ölçekleri	F	%
Mikro	76	23,8
Küçük	87	27,2
Orta	131	40,9
Büyük	26	8,1
İşletme Kuruluş Türü	F	%
Şahıs	97	30,3
Limited	117	36,6
Anonim	102	31,9
Kolektif	4	1,3
Faaliyet Yılı	F	%
0-5	63	19,7
6-10	97	30,3
11-15	81	25,3
16 ve +	79	24,7

Tablo 2’de görüldüğü üzere katılımcıların, %20,3’ü kadın, %79,7’si erkektir. Yapılan araştırmaya göre ankete katılanların %16,3’ü hizmet, %39,7’si ticaret, %15,6’sı üretim ve %28,4’ü inşaat-taahhüt sektöründe faaliyet göstermektedirler. katılanların, %23,8’i mikro, %27,2’si küçük, %40,9’u orta ve %8,1’i büyük işletme ölçeğine sahiptir ve 30,3’ü şahıs, %36,6’sı limited, %31,9’u anonim ve %1,3’ü ise kolektif türü kuruluşlardır. Son olarak katılanların %19,7’si 0-5 yıl arasında, %30,3’ü 6-10 yıl arasında, %25,3’ü 11-15 yıl arasında, %24,7’si ise 16 ve daha fazla yıldır işletmelerinin açık olduğu görülmüştür.

4.7.3. t-Testi ve Tek Yönlü (One way) Varyans Analizi Bulguları

Aşağıda katılımcıların cinsiyet, faaliyet alanı, işletmelerin ölçekleri, işletme kuruluş türü ve faaliyet yılı değişkenleri ile banka kredi algıları ve girişimcilerin banka kredi beklentileri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Farklılıkların tespiti amacıyla, t-testi ve Tek yönlü (One way) varyans analizi yapılmıştır.

Tablo 3’te girişimcilerin banka kredi algıları ve girişimcilerin banka kredi beklentileri ile cinsiyet değişkenine ilişkin t-testi analiz sonucu verilmiştir.

Tablo 3. Girişimcilerin Banka Kredi Algıları ve Girişimcilerin Banka Kredi Beklentileri İle Cinsiyet Değişkenine İlişkin t-Testi Analiz Bulguları

Değişkenler		N	Ort.	ss.	t	p
GBKA	Kadın	65	4,15	,71	-,927	,355
	Erkek	255	4,26	,94		
GBKB	Kadın	65	3,03	,76	1,311	,199
	Erkek	255	2,88	,86		

Yukarıdaki tabloyu incelediğinde p. değeri 0,05’ten büyük çıkmıştır. Yani girişimcilerin banka kredisine beklentilerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Hem erkeklerde hem kadınlarda banka kredisine ilişkin beklentilerinde bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir. Yine girişimcilerin banka kredisine ilişkin algılarının cinsiyete göre bir farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Analiz sonucunda p değeri 0,05’ten büyük çıkmıştır. Bu sonuca göre, girişimcilerin banka kredisine ilişkin algılarının cinsiyetlere göre bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4’te girişimcilerin banka kredi algıları ile faaliyet türü değişkenine ilişkin analiz sonucu verilmiştir.

(I) Faaliyet Türü	(J) faaliyet Türü	Ortalama Fark (I-J)	Standart Hata	p
Hizmet	Ticaret	-.05646	.11799	.964
	Üretim	-.05644	.17057	.987
	İnşaat-Taahhüt	-.33207*	.12609	.046
Ticaret	Hizmet	.05646	.11799	.964
	Üretim	.00002	.16210	1.000
	İnşaat-Taahhüt	-.27561	.11438	.079
Üretim	Hizmet	.05644	.17057	.987
	Ticaret	-.00002	.16210	1.000
	İnşaat-Taahhüt	-.27563	.16809	.362
İnşaat-Taahhüt	Hizmet	.33207*	.12609	.046
	Ticaret	.27561	.11438	.079
	Üretim	.27563	.16809	.362

Tablo 4. İşletmelerin Faaliyet Türlerine Göre Tutumlarının Analizi Sonuçları

Yukarıdaki tabloda varyanslar arasında fazla bir fark olmadığı için Games-Howell testi uygulanmıştır. İşletmelerdeki faaliyet türleri arasında karşılaştırmalar yapılmıştır. Örneğin, hizmet alanında faaliyet gösteren işletmeler ticaret, üretim ve inşaat-taahhüt alanındaki işletmelerle karşılaştırılmıştır. Yapılan analiz sonucunda hizmet sektöründe yer alan işletmelerin, inşaat- taahhüt alanındaki işletmelere karşı tutumları arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Üretim alanındaki işletmelerin de hizmet alanındaki işletmelere karşı tutumları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Diğer değerlerimizin hepsi 0.05 den büyük olduğu için anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 5'te girişimcilerin banka kredi beklentileri ile faaliyet türü değişkenine ilişkin varyansların homojenlik testi verilmiştir.

Tablo 5. Faaliyet Türü Değişkenine İlişkin Varyansların Homojenlik Testi

GBKB			
İstatistik	df1	df2	p
4,433	3	316	,051

Yukarıdaki tabloda varyansların homojenlik testi analiz edilmiştir. Analize göre p değeri 0,05'ten büyük çıkmıştır. İşletmelerin faaliyet türlerinin, girişimcilerin banka kredilerine beklentileri arasında homojen olduğu gözlemlenmiştir ve yapılan analizde, Tukey testi kullanılmıştır.

Tablo 6'da işletmelerin faaliyet türlerinin banka kredilerine karşı beklentileri arasındaki fark analizi verilmiştir. Bu tabloda işletmelerin faaliyet türlerinin, banka kredilerine karşı beklentileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan analizde, Tukey analizi uygulanmıştır. Tukey testinde p değerimiz, 0,029 çıkmıştır. P değerlerimiz 0,05'ten küçük olduğu için, işletmelerin faaliyet türlerinin, banka kredilerine bakış açıları arasında anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Tablo 3'te girişimcilerin

banka kredi algıları ve girişimcilerin banka kredi beklentileri ile cinsiyet değişkenine ilişkin t-testi analiz sonucu verilmiştir.

Tablo 6. İşletmelerin Faaliyet Türlerinin Banka Kredilerine Karşı Beklentileri Arasındaki Fark Analizi

GBKB	Faaliyet Türü	N	Subset for alpha = 0.05
			1
Tukey HSD	Hizmet	52	4,12
	Ticaret	127	4,18
	Üretim	50	4,25
	İnşaat-Taahhüt	91	4,39
	P		,0290

Tablo 7’de girişimcilerin banka kredi algıları ve girişimcilerin banka kredi beklentileri ile finansman sorunu değişkenine ilişkin t-testi analiz sonucu verilmiştir

Tablo 7. Girişimcilerin Banka Kredi Algıları ve Girişimcilerin Banka Kredi Beklentileri İle Finansman Sorunu Değişkenine İlişkin t-Testi Analiz Bulguları

Değişkenler		N	Ort.	ss.	t	p
GBKB	Evet	214	4,36	,65	3,068	,000
	Hayır	106	3,98	1,23		
GBKA	Evet	214	2,79	,78	-3,417	,001
	Hayır	106	3,13	,92		

Yukarıdaki tabloda finansman sorununa cevaplayan işletmecilerin, banka kredilerine bakış açılarına ve beklentilerine ilişkin t testi ile analiz yapılmıştır. Finansman sorununa cevap veren girişimcilerin, banka kredisine ilişkin algıları arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Çünkü sig. 0,000 çıkmıştır. 0,05’ten küçük olduğu için finansman sorunu olan işletmeler, banka kredilerine karşı bakışlarında farklı düşüncülere sahip olmuşlardır. Finansman sorununa cevap veren işletmelerin, banka kredilerine karşı beklentilerini incelediğimizde, p değerimiz 0,001 çıkmıştır. p değerimiz 0,05’ten küçük olduğu için, finansman sorunu olan işletmelerin banka kredilerine karşı beklentilerinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Yani finansman sorunu olan işletmeler, banka kredilerine karşı beklentilerinde farklı düşüncülere sahip oldukları incelenmiştir.

Tablo 8’te girişimcilerin banka kredi beklentileri ile faaliyet türü değişkenine ilişkin varyansların homojenlik testi verilmiştir. Bu tabloda varyansların homojenlik testi analiz edilmiştir. Analize göre p değerimiz 0,000 çıkmıştır. Bu sebepten dolayı, işletmelerin kredi kullanma durumlarının,

girişimcilerin banka kredilerine ilişkin beklentileri arasında homojen olmadığı gözlemlenmiştir ve Games-Howell testi yapılmıştır. Fakat p 0,05'ten büyük olduğu için girişimcilerin banka kredisine ilişkin algıları arasında kredi kullanılması durumuna göre homojen olduğu gözlemlenmiştir ve yapılan analizde, Tukey testi kullanılmıştır.

Tablo 8. GBKBA ve GBKB İlişkin Varyansların Homojenlik Testi

	İstatistik	df1	df2	p
GBKBA	2,999	4	315	,191
GBKB	5,652	4	315	,000

Tablo 9. İşletmelerin Kredi Kullanma Durumlarının GBKB ve GBKA Arasındaki Fark Testi

	Ortalama Hata (I-J)	Standart Hata	p
GBKBA	-2,10275*	,47833	,000
	-2,17391*	,49057	,000
	-1,92593*	,50103	,001
	-2,50000*	,55736	,000
	2,10275*	,47833	,000
	2,17391*	,49057	,000
	1,92593*	,50103	,001
	2,50000*	,55736	,000
GBKB	,75359*	,14006	,000
	-,63771	,50492	,714
	-,75359*	,14006	,000
	-,58575*	,21069	,045
	,58575*	,21069	,045

Yukarıdaki tabloda işletmelerin kredi kullanma durumlarının, girişimcilerin banka kredilerine karşı beklentileri ve algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı test edilmiştir. Yukarıdaki tabloda varyanslar arasında az bir fark olduğu için Tukey ve Games-Howell testi uygulanmıştır. İşletmelerin kredi kullanma durumları arasında karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda işletmelerin kredi kullanma durumlarının, girişimcilerin banka kredisine karşı algılarında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. İşletmelerin kredi kullanma durumlarının, girişimcilerin banka kredisine ilişkin beklentileri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 10'da girişimcilerin banka kredilerinin algıları ile faiz oranlarına ilişkin görüşlerinin istatistiksel sonuçları verilmiştir.

(I) faizoran	(J) faizoran	Ortalama Hata (I-J)	Standart Hata	p.
kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	-,39744	,16570	,141
	kararsızım	-,81901*	,18387	,001
	katılıyorum	-,76550*	,17763	,001
	kesinlikle katılıyorum	-,78935*	,17058	,000
katılmıyorum	kesinlikle katılmıyorum	,39744	,16570	,141
	kararsızım	-,42157*	,11446	,005
	katılıyorum	-,36807*	,10413	,006
	kesinlikle katılıyorum	-,39192*	,09160	,001
kararsızım	kesinlikle katılmıyorum	,81901*	,18387	,001
	katılmıyorum	,42157*	,11446	,005
	katılıyorum	,05351	,13113	,994
	kesinlikle katılıyorum	,02966	,12142	,999
katılıyorum	kesinlikle katılmıyorum	,76550*	,17763	,001
	katılmıyorum	,36807*	,10413	,006
	kararsızım	-,05351	,13113	,994
	kesinlikle katılıyorum	-,02385	,11174	1,000
kesinlikle katılıyorum	kesinlikle katılmıyorum	,78935*	,17058	,000
	katılmıyorum	,39192*	,09160	,001
	kararsızım	-,02966	,12142	,999
	katılıyorum	,02385	,11174	1,000

Tablo 10. Faiz Oranlarına Göre Girişimcilerin Banka Kredisine İlişkin Algılarının Analizi

Yukarıdaki tabloya göre, faiz oranlarına göre girişimcilerin banka kredisine ilişkin algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı analiz edilmiştir. Analize göre, faiz oranlarının düşürülmesi gerektiğine kesinlikle katılmıyorum diyen işletmelerle, katılmıyorum diyen işletmeler arasında farklılıklar olmadığı tespit edilmiştir. Faiz oranlarının düşürülmesi ile ilgili kesinlikle katılmıyorum cevaplayan işletmeler ile kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum cevabını veren işletmeler arasında farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 11'de girişimcilerin banka kredilerinin beklentileri ile faiz oranlarına ilişkin görüşlerinin istatistiksel sonuçları verilmiştir. Bu tabloya göre, faiz oranlarına göre girişimcilerin banka kredisine ilişkin beklentileri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı analiz edilmiştir. Analize göre, faiz oranlarının düşürülmesi gerektiğine kesinlikle katılmıyorum diyen işletmelerle, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum diyen işletmeler arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Faiz oranlarının düşürülmesi ile ilgili kararsızımı cevaplayan işletmeler ile kesinlikle katıl-

miyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum cevabını veren işletmeler arasında farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Kararsız cevap veren katılmıyorum cevabını veren işletmeler arasında herhangi bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 11. Faiz Oranlarına Göre Girişimcilerin Banka Kredisine İlişkin Beklentileri Analizi

(I) faizoran	(J) faizoran	Ortalama Hata (I-J)	Standart Hata	p.
kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	-,55271*	,17778	,017
	kararsızım	-,67650*	,13762	,000
	katılıyorum	-1,51335*	,11618	,000
	kesinlikle katılıyorum	-2,22377*	,10947	,000
katılmıyorum	kesinlikle katılmıyorum	,55271*	,17778	,017
	kararsızım	-,12380	,17321	,953
	katılıyorum	-,96064*	,15671	,000
	kesinlikle katılıyorum	-1,67106*	,15181	,000
kararsızım	kesinlikle katılmıyorum	,67650*	,13762	,000
	katılmıyorum	,12380	,17321	,953
	katılıyorum	-,83685*	,10905	,000
	kesinlikle katılıyorum	-1,54726*	,10188	,000
katılıyorum	kesinlikle katılmıyorum	1,51335*	,11618	,000
	katılmıyorum	,96064*	,15671	,000
	kararsızım	,83685*	,10905	,000
	kesinlikle katılıyorum	-,71041*	,07026	,000
kesinlikle katılıyorum	kesinlikle katılmıyorum	2,22377*	,10947	,000
	katılmıyorum	1,67106*	,15181	,000
	kararsızım	1,54726*	,10188	,000
	katılıyorum	,71041*	,07026	,000

Tablo 12. Girişimcilerin Banka Kredi Algıları ve Girişimcilerin Banka Kredi Beklentileri İle Kredi Alma Sürecinde Sıkıntı Yaşama Değişkenine İlişkin t-Testi Analiz Bulguları

Değişkenler		N	Ort.	ss.	t	p
GBKB	Evet	268	4,12	,89	3,068	,003
	Hayır	52	3,71	1,11		
GBKA	Evet	268	3,89	,88	-3,417	,000
	Hayır	52	2,67	,75		

Tablo 12’de banka kredi beklentileri ile kredi kullanma sürecinde sıkıntı yaşama değişkenine ilişkin t-testi analiz sonucu verilmiştir

Yukarıdaki tabloda kredi kullanma sürecinde sıkıntı yaşama cevaplayan işletmecilerin, banka kredilerine bakış açılarına ve beklentilerine ilişkin t testi ile analiz yapılmıştır. Kredi kullanma sürecinde sıkıntı yaşama durumunda evet diyen girişimcilerin, banka kredisine ilişkin algıları arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Çünkü sig. 0,003 çıkmıştır. 0,05den küçük olduğu için kredi alma sürecinde sıkıntı yaşayan işletmeler, banka kredilerine karşı bakışlarında farklı düşüncülere sahip olmuşlardır. Yine kredi kullanma sürecinde sıkıntı yaşama cevap veren işletmelerin, banka kredilerine karşı beklentilerini incelediğimizde, p değerimiz 0,000 çıkmıştır. p değerimiz 0,05’ten küçük olduğu için, kredi kullanma sürecinde sıkıntı yaşamayan işletmelerin banka kredilerine karşı beklentilerinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Yani kredi kullanma sürecinde sıkıntı yaşayan işletmeler, banka kredilerine karşı beklentilerinde farklı düşüncülere sahip oldukları incelenmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın önemli noktalarından biri literatürde kobilerin finansman sorunlarına ve bu sorunların giderilmesine yönelik çalışmalar bulunsa da girişimcilerin banka kredilerine bakış açısını inceleyen çalışmalara rastlanılmamıştır.

Bu sebeple girişimcilerin yapmış olduğu faaliyetlerde yaşamış oldukları finansman sorunları, yeni yatırımların fonlanması, stok ve duran varlık yatırımları birçok finansal desteğe ihtiyaç duydukları dönemlerde bankaların bu ihtiyaçlarına ne ölçüde destek verdikleri, bu desteklerin girişimci ihtiyaçlarının ne kadarını karşıladığı, girişimcilerin bu taleplerinde ne tür zorluklarla karşılaştığı, bu zorlukların nasıl aşıldığı, bu desteklerin girişimcilere maliyetleri, ne kadarlık desteğin yatırıma dönüştüğü hususlar incelenerek literatüre katkı sağlanılmaya çalışılmıştır.

Araştırmayı yapabilmek için Elazığ İlinde Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı işletmelere anket yapılmıştır. Bu girişimcilerden yapılan anket çalışması ile demografik özelliklerine, işletmelerin faaliyet türlerine, ölçeklerine, kuruluş türlerine, faaliyet sürelerine, finansman sorunu yaşayıp yaşamadıklarına, banka kredisini kullanıp kullanmadıklarına, kredi alma sürecinde yaşadıkları sıkıntılara, banka kredisini finansmanında ne tür güçlükler yaşadıklarına, faiz oranlarına ilişkin birçok veri toplanmıştır.

Bu verilerin yanında girişimcilerin banka kredilerine bakış açıları ve beklentilerine ilişkin, kullanmış olduğu kredilerin faydasına, kullanımını sırasında yaşadıkları formalite ve prosedür engellerine, karlılıklarına, satışlarına

olan etkilerine, yine bu kredilere ilişkin ileri vadede düzeltilmesini istediği faiz komisyon oranlarının yüksekliğine, kredi limitlerinin yetersizliğine ve vadelerin uzatılması taleplerine kadar birçok veri toplanmıştır.

Genel olarak bakıldığında girişimcilerin finansman sorunu olup olması ve olması durumunda veya faaliyet alanlarına yönelik banka kredi türüne duyulan ihtiyaçlardaki farklılıklar yine bu kredileri kullanabilip kullanamama durumuna, kredi kullanımı durumunda sıkıntı yaşama ve kullanılan kredilerin faiz oranlarına göre girişimcilerin algı ve beklentilerinde anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir.

Öneriler

Gerçekleştirilen analiz sonucunda genel olarak bir değerlendirme yapmak gerekirse, işe yeni başlayan ya da işe başlamak için henüz yeterli sermayesi bulunmayan ve bu sermayenin bir kısmını desteklerle elde etmesine rağmen banka kredilerine ihtiyaç duyan bunların yanında kredi kayıt bürosu puanının oluşmadığı girişimcilerin banka kredilerinden faydalanamadığı faydalananların ise bankaların istediği kredi teminatlarını bankalara vermiş olduğu görülmektedir.

Mevcut faaliyetleri devam eden yine bu faaliyetleri devam ederken birçok banka ile çalışan girişimcilerin finansman sorununun büyük bir bölümü ticari, katılım, yatırım ve kalkınma bankaları tarafından karşılanmaktadır. Bankalar tarafından kullanılan kredilere ulaşma zorlukları işletmelerin büyüklüklerine, faaliyet sürelerine, kuruluş türlerine, sermaye miktarlarına, cirolarına göre farklılık göstermektedir.

Banka kredisi kullanmak isteyen ve kullanan girişimcilerin banka kredilerine ulaşma sürecinde kredinin teminatı, kredinin maliyeti, kredi limitlerinin düşük kalması gibi sorunlar yaşamaktadır.

Kredinin teminat sorunu genel olarak bankalar tarafından maddi teminat verilerek aşılma olup girişimcilerin yeni işe başlayanlarının birçoğu maddi bir teminata sahip olmaması bu anlamda sorunu çözümsüz kılmaktadır. Bu nedenle her ne kadar günümüzde kamu kurum kuruluşlarının kefaleti ile krediler kullanılsa da bu tür krediler genel itibariyle girişimci talebini yeteri kadar karşılayamamaktadır. Kredinin geri ödemesi aşamasında bankaların yaşamış oldukları sorunlar bankaları ister istemez teminatsız kredi verme engeli ile karşı karşıya getirmektedir. Bu nedenle bankalar talep edilen birçok kredi de geri ödeme sırasında sorun yaşamamak için teminatın caydırıcılığını kullanmaktadır. Teminat sorunları, banka ödemelerinde kamu ödemeleri gibi ön plana alınarak bankaların kullandırmış

olduğu kredilerin geri ödemelerinin bir nevi kanunlarla güçlendirilmesi sorunun tüm anlamı ile ortadan kalkması ya da azalmasına sebep olacaktır.

Genel maliyetleri devlet destekli kredilere göre yüksek kalan banka kredilerine yine bu maliyetleri düşürebilecek devlet faiz destekli kredilerin kullanımı arttırabilir. Aynı zamanda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının alacağı düşük faiz politikası kararıyla girişimciler bu kredilere daha düşük maliyetlerle ulaşabilir.

İşletmenin finansal ihtiyacını karşılayamayan talepler bu taleplerini birçok farklı bankadan karşılama uğraşları zamanla ödeme zorlukları ve ekstra maliyetler oluşturmaktadır.

Genel itibariyle girişimcilerin finansman sorunu yaşayanlar kullanmış olduğu kredilerin faydasını gördüğünü ifade etmiş olsalar da bu kredilerin finansman ihtiyacını yeterince karşılamadığını düşünenler ilgili kredilerin farklı birçok bankadan kullanılması neticesinde (faiz, dosya masrafı, sigorta) maliyetlerini yükseltmektedirler. Bu durum girişimcilerin kredi kullanımı üzerinden belli bir süre geçmesinden sonra daha fazla finansman sorunu yaşamasına sebep olmaktadır.

Kaynakça

ASLAN, İ. ve YAPRAKLI, S. (2008). Banka Kredileri ve Enflasyon Arasındaki İlişki: Türkiye Üzerine Ekonometrik Bir Analiz. *Ekonometri ve İstatistik E-Dergisi*, (7), 68-85.

AYDOĞAN, M. (2017). *KOBİ'lere Sağlanan Krediler ve Kredi Kullanma Süreçleri Analizi*. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

ÇATALBAŞ, G. K. ve ÇATALBAŞ, E. (2008). Finansman Sorunu Yaşayan Kobi'ler, Basel II ve Bankacılık Sektörü. *Türkiye Bankalar Birliği Bankacılık Dergisi*(66), 3-12.

ÇELİKKOL, H., ÇELİKKOL, M. M., ve KOÇ, Y. D. (2008). Ticaret Bankacılığında Yeni Bir Boyut: Kobi Bankacılığı ve Türkiye Değerlendirmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(21), 253-272.

DELİKANLI, İ. U. (2010). *Bankacılıkta Kredi Türevlerinin Hissedar Değerine Katkısı, Etkin Bir Şekilde Kullanımına İmkân Sağlayacak Risk Yönetimi Yapılanması ve Finansal Raporlaması*. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.

DEMİR, Ö., NARLIKAYA, Z. ve GÜL, M. (2022). Muhasebe Meslek Mensuplarının KÜMİ FRS'ye İlişkin Algı Düzeylerinin İncelenmesi: Elazığ İli Örneği. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 229-255 .

DİLEK, S., KÜÇÜK, O., İNANÇLI, S., & ZENGİN, B. (2018). Benchmarking Entrepreneurship Intentions of Kastamonu, Tosya and Sakarya Young People. *International Journal of Applied Economic and Finance Studies*, 3(3), 1-17

DÜŞÜKCAN, M., SEZGİN E. E. ve KAYA, E. (2019). Elazığ 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında Görev Yapan Sağlık Çalışanlarında İş Streslerinin İşten Ayrılma Niyetine Etkisi. *Journal of Academic Value Studies*, 5(3), 433-442.

ER, B., ŞAHİN, Y. ve MUTLU, M. (2015). Girişimciler için alternatif finansman kaynakları: Mevcut durum ve öneriler. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 1(1), 31-54.

GEORGE, D. ve MALLERY, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. Boston: Pearson.

GOLİN, J. ve DELHAISE, P. (2013). *The Bank Credit Analysis Handbook: A Guide for Analysts*. Bankers and Investors. Wiley.

HAYRAN, O. (2012). *Sağlık bilimlerinde araştırma ve istatistik yöntemler*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

İNCE, M. (2019). KOSGEB Yeni Girişimci Desteğinin İşletme Faaliyet Süresine Etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8 (2), 818-835

KABAN, İ. (2017). Kullanımı Yaygın Olan Teminat Türleri Çerçevesinde Bankalarda Nakdi Krediler İçin Ayrılacak Özel Karşılıkların Muhasebeleştirilmesi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 39(1), 195-211 .

KAYA, F. (2013). *Bankacılık*. İstanbul: Beta Yayınları.

KILIÇ, F. (2018). Bireysel Kredilerin Enflasyon Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 16(1), 18-40.

KILIÇ, S. (2016). Cronbachs alpha reliability coefficient. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47-48.

KUTLU, A. (2018). *Kobi'lerin Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi ve Adıyaman İl Merkezinde Bir Bankanın Kobilere Vermiş Olduğu Kredilerin Etkinliğinin Araştırılması*. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman.

MERNEKLİ, B. (2017). *Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinden Kredi Kullanan Müşterilerin Tercihlerini Etkileyen Faktörler: Ankara İli, Yenimahalle-Altındağ-Çankaya (Yenişehir) İlçesinde Bir Uygulama*. Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

ÖNDER, T. (2005). *Para Politikası: Araçları, Amaçları ve Türkiye Uygulaması*. Ankara: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü.

PARASIZ, İ. (2000). *Para, Banka ve Finansal Piyasalar (7. Baskı)*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

SÖZER, Ç. (2012). *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Para Politikalarının Banka Bilançolarına Etkisi*. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

TEMİZKAN, V. ve ALKIŞ, H. (2013). Kobilerin Yönetmel Sorunlarının Çözümünde Japon Yönetim Sisteminin Rolü. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 68-85.

TOP, S., ÇOLAKOĞLU, N. ve DİLEK, S. (2012). Evaluating entrepreneurship intentions of vocational high school pupils based on self-efficacy concept. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 58, 934-943.

TOSUN, A. (2011). *Türkiy'de KOBİ'ler ve Kredi Politikaları*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

ULUYOL, O. ve ÇAM, M. (2009). Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Basel II Kriterlerine Uyum Durumlarını Tespit Etmeye Yönelik Bir Araştırma. *Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 119-142.

ÜNAL, T. (1995). *Kredi Sözleşmeleri*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.